

Fred Kistenkas

NEE, TENZIJ

videostills RTV Utrecht

Een omwonende wordt door RTL Utrecht geïnterviewd over het protest tegen 'verpretparkisering' van het Henschotermeer op de Utrechtse Heuvelrug.

“Als het ministerie niet stopt met de goed-nieuws-show, gaat dit stelsel nooit werken; het is een gedrocht”, zo lezen we in *Binnenlands Bestuur* van 11 maart. Het gaat dan over de Omgevingswet en dan met name het digitale stelsel van die wet. Het oude systeem van ruimtelijke plannen zou gewoon beter werken en een vijfde uitstel van die Omgevingswet zou geen oplossing bieden. Afstel wel. Naast kritiek op het systeem zwelt nu ook de kritiek op de inhoudelijke kant van die wet aan. De Eerste Kamer stelde een aantal vragen die ook ons natuurbeleid rechtstreeks raken. Zo schaft de Omgevingswet de nee, tenzij-bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) af. Thans wordt het NNN in het *Besluit algemene regels ruimtelijke ordening* (Barro) nog wel beschermd met zo’n juridisch

nee, tenzij-regime, maar in de nieuwe regeling onder de Omgevingswet zien we daar bijna niks meer van terug. Vanuit de Eerste Kamer werden gelukkig onlangs zorgen geuit: “Straks ligt het helemaal aan de provinciale invulling van de regels welke ingrepen worden toegestaan en hoe de compensatie geregeld wordt. Controle en handhaving achteraf worden hierdoor nog belangrijker, terwijl juist daar allerlei capaciteitsproblemen zijn en de natuurschade dan al is opgestreden. Dit zorgpunt kwam ook aan bod bij *Vroege Vogels*.”

Het antwoord van de minister in de kamerstukken was wel erg laconiek: “De Omgevingswet heeft de parlementaire behandeling doorlopen en is daarmee vastgesteld. Het is ook zo dat de het een levend stelsel is. Nieuwe beleidsinzichten kunnen leiden tot aanpassing van de juridische regels.”¹ Simpel gezegd: jullie moeten nu niet meer zeuren; jullie hebben die wet al aangenomen en we gaan gewoon maar eens kijken hoe het uitpakt zonder die aloude rechtsbescherming.

Want, zo gaat de minister verder: “In zijn algemeenheid heb ik eerder aangegeven dat de monitoring en evaluatie van de Omgevingswet het kader biedt om systematisch en op landelijke schaal te bezien hoe de keuzes na een bepaalde tijd uitpakken.” Na evaluatie en monitoring wil de minister dan kennelijk nog wel eens kijken hoe het allemaal is misgegaan met de bescherming van het NNN. Dan ben je natuurlijk te laat. Nu al merk je dat gemeenten wachten totdat die Omgevingswet er is, want dan heb je niet meer dat vervelende nee, tenzij en zijn allerlei projectjes opeens veel gemakkelijker te realiseren. Sommige provincies zullen netjes de oude Barro-tekst met zijn nee, tenzij overnemen in hun omgevingsverordening, maar andere weer niet. Voor je het weet heb je straks twaalf verschillende regiempjes of namaak-regiempjes zoals bijvoorbeeld de zogenoemde “Meerwaarde”-benadering die ik laatst tegenkwam. Meerwaarde voor wie? Voor projectontwikkelaars of voor de natuur? Beschermt zo’n Meerwaarde-benadering de natuurwaarden van bijvoorbeeld paleispark Soestdijk? Is het genoeg rechtsbescherming tegen de ‘verpretparkisering’ van een bosmeertje als het Henschotermeer?

Twaalf verschillende rechtsregimes en/of namaak-regimes: moeten we dat allemaal wel willen? Wat was er nou mis met het nee, tenzij uit het Barro? Voor iedereen duidelijk en goed voor natuurwaarden. “Er zijn op dit moment geen voornemens om een wijziging van het Besluit kwaliteit leefomgeving in procedure te brengen met betrekking tot het Natuurnetwerk Nederland”, zo besluit de nieuwe minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening zijn antwoord op de vragen en zorgen vanuit de Eerste Kamer. Als milieujurist zeg ik: dat is dan oliedom...

fred.kistenkas@wur.nl

1 Brief van minister De Jonge aan de Eerste Kamer 2 februari 2022 (33.118).